

ALLEGRO BARBARO, 1957–1962 KÖZÖTT

Olaj, vászon, 45,5x92 cm
Jelzés nélkülKikiáltási ár: 6 500 000 Ft
Starting price: 26 000 EUR

PROVENIENCIA:

- Paul Czitrom gyűjteményében, Párizs
- Bródy Vera birtokában letétként, Párizs
- özv. Bálint Endréné tulajdonában

KIÁLLÍTVA:

- Hongrois de Hongrie versus hongrois de France: Collection Szöllősi–Nagy–Nemes, Magyar Intézet, Párizs, 2003. szeptember 17. – október 13.

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA:

- Hungarian Art: The Twentieth Century Avantgarde, Indiana University Art Museum, Bloomington, Indiana, USA, 1972. június 30. – október 15. katalógus: 18.
- Artist hongrois en France 1920–2000: Autour de la collection Szöllősi–Nagy, Hotel Bessonneau, Angers, Franciaország, 2002. április 12. – június 15. 15. oldal
- Le pont–Híd: Válogatás a Szöllősi–Nagy–Nemes Gyűjteményből, MűvészetMalom, Szentendre, 2004. szeptember 10. – november 7. (a kiállítás CD-ROM katalógusában)

REPRODUKÁLVA:

- T.Sz.: Magyar művészek Franciaországban. Műértő. 2002. 06. 23.

„AKI DUDÁS AKAR LENNI...”

Bálint 1957-ben váltott útlevelet, hogy még ugyanebben az évben ötéves „magánszáműzetésbe” vonuljon Franciaországba. A teljes bizonytalanságba utazó művész mellé többször odaszegődött a szerencse, így párizsi egzisztenciája nagyobb megrázkódtatások nélkül, hamar stabilizálódott. Köszönhette ezt többek közt dr. Czitrom Pálnak, akivel Párizsban ismerkedett össze a művész. A magyar származású ideg orvos – maga is műgyűjtő – korlátlan időre meghívta a Párizs környéki, Epinay sur Seine-ben található villájába, ahol egy, a tető alatt meghúzódó manzárd-

helységben rendezhette be szobáját. A helység ferde tetejével leginkább egy koporsóra emlékeztette a festőt, akinek művészete furcsa mód épp itt, a magány aszketikus légkörében teljesedett ki igazán.

Ebben a kis szobában készült valamikor 1957 és 1962 között az *Allegro Barbaro*. A festményt Bálint már eredendően a szállásadó gyűjtőjének szánhatta, hisz egy 1972-es katalógus bejegyzése szerint a kép ekkor már az orvos tulajdonát képezte. Czitrom felesége azonban ki nem állhatta Bálint „őrült” képeit. Olyannyira nem, hogy férje halálát követően egyszerűen szánálni akarta azokat. A Bálint képeket végül Bródy Vera és Passuth Krisztina mentette meg az enyészettől, s segítségükkel jutottak vissza a festő özvegyéhez Budapestre is.

„HOGY KERÜL A CSIZMA AZ ASZTALRA”

Bálint franciaországi tartózkodása alatt készült alkotásainak egyik meghatározó alapélménye volt a honvágy. A család, a haza elvesztése nyomasztóan nehezedett a művészre, sokszor hetekig sem mozdult ki a szobájából, embert is alig látott. A magány és az otthonalanság kínzó érzete vezette piktúráját a népművészetben rejlő sajátos és egyedi formavilág csakis Bálindra jellemző lírai újraértelmezéséhez. Brüsszeli és párizsi kiállításai után, mint magyar Chagallt emlegette őt a francia sajtó. Egyedi, magyaros tematikáját dicsérték, mely sajátos montázs és az asszociációk szabad játékára épülő – kompozíciós technikájával az orosz származású festő mesés világához hasonló. Képei láttán a valóság és a képzelet határán billegő álomlét tárul a néző elé. „*Furcsa helyzetbe kerültem – jegyzi meg egy párizsi előadásában 1962-ben – Magyarországon mindig is kitűntettek azzal a számomra akkor is túlzásnak ható jelzővel, hogy festészetem franciás. Ötödik éve élek távol a hazámtól és az enyéimtől, és ez idő alatt átalakultam magyar művésszé. Nem furcsa ez?*”

BÁLINT ÉS BARTÓK

Bálint festészete szoros párhuzamba állítható Bartók, valamint Kodály népdalgyűjtési technikájával. A feltárt népdalkincs modern zenébe történő átültetéséhez hasonlóan a népművészeti motívumok és a festészeti technikák terén egyaránt alkalmazott társításokkal, idézetekkel egyfajta újraaktualizálását végzi el a magyar népi forma- és motívumkincsnek. Képein titokzatos és belsőleges narratívába ágyazva egymás mellett élnek különös életüket a szentendrei házak motívumai és oromzatdíszei, a törött küllőjű kocsikerekek, a kutyafigurák, a burnuszos asszony, a cilinderes férfi és a vörösen izzó petróleumlámpa.

Kaszás Gábor

